

Oppgaver til seminargang 5, ECON1220

Oppgave 1

- Diskuter følgende utsagn: «Dersom det foreligger markedssvikt, så vil offentlig inngripen alltid øke effektiviteten». Nevn minst tre ulike argumenter.
- En hobbyforsker ønsker å sammenligne produktiviteten i offentlig og privat sektor i Norge. Hvilke potensielle utfordringer ser du ved å foreta en slik sammenligning?
- Hva er prinsipal-agent-problemet? På hvilken måte er dette problemet relevant for offentlig styring? Vil problemet også være relevant for privat sektor? Begrunn svaret.

Oppgave 2

Beboerne i en bygning har problemer med å låse seg inn utenfra om kvelden, fordi inngangspartiet til blokka mangler belysning. En av beboerne har tatt initiativ til å få installert et gatelys. Dette vil koste 10 000 kroner.

a) Er gatelys ved inngangspartiet et privat gode eller fellesgode (kollektivt gode) for beboerne i blokka?

Bygningen har fem beboere. Tabellen nedenfor oppsummerer deres syn på forslaget om gatelys, og hvor mye de maksimalt er villig for å betale for å få lys utenfor bygningen.

	Synspunkt	Maksimal betalingsvillighet for gatelys
A: Den mørkredde	Fantastisk. Da kan jeg endelig komme meg ut om kveldene.	7000 kr
B: Den indifferente	Spiller ingen rolle	0 kr
C: Den travle	Bra at jeg sparer et par sekunder når jeg skal inn, men ikke viktig	500 kr
D: Den gamle	Deilig å slippe å stå og lete etter nøkkelhullet i en evighet	4500 kr
E: Den mørkeelskende	Foretrekker fortsatt mørke utenfor	- 500 kr

Beboerne stemmer over følgende forslag: «Gatelyset installeres, og kostnadene deles likt på alle beboere.» Hvis forslaget får flertall, gjennomføres, det; får det ikke flertall, blir det ikke installert noe gatelys.

b) Får forslaget flertall?

c) Hvem er medianvelgeren her? Sjekk at medianvelgerens ønske i tråd med avstemningsresultatet.

d) Definer «Pareto-forbedring». Kan du foreslå en løsning som ville gi en Pareto-forbedring sammenliknet med avstemningsresultatet i b)?

e) Diskuter: Hvis det nå faktisk finnes en Pareto-forbedring sammenliknet med avstemningsresultatet i b) (som diskutert i d) over), hvordan kan det ha seg at medianvelgeren faktisk ikke stemte for den Pareto-optimale løsningen i spørsmål b) (husk definisjonen av Pareto-forbedring)?

f) Kan du foreslå en annen kostnadsfordeling enn den som lå til grunn for avstemningen i b), som er slik at forslaget om installering får flertall i avstemningen?

g) Anta nå at kommunen installerer gatelys utenfor bygningen, uten at beboerne trenger å betale noe som helst. Kan vi, ut fra tabellen over, slutte at dette vil øke individuelt nyttenivå *mer* for den mørkredde (A) enn for den gamle (D)? Hvorfor/hvorfor ikke?

Oppgave 3.

Les første avsnitt i North (1991): Institutions, *Journal of Economic Perspectives* 5 (1), 97-112 (<https://www.jstor.org/stable/pdf/1942704.pdf>).

a) Hva mener North med en *institusjon*? Finn dine egne eksempler på formelle og uformelle institusjoner.

b) Forklar hvordan det kan tenkes å eksistere «gode» eller «onde» sirkler i samfunn slik at en situasjon med lite korrupsjon og en situasjon med mye korrupsjon begge kan være selvforsterkende og stabile.